

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Inwoner voorop

In Opsterland willen wij dat het goed gaat met onze inwoners. Wij vinden het belangrijk dat iedereen een fijn leven kan hebben en zijn eigen keuzes kan maken. Daarom kijken we naar wat er allemaal speelt in onze gemeenten en wat we kunnen doen om te helpen.

Betaald werk

We gaan een extra inspanning leveren om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan te helpen. We doen dit samen met onze partners in de arbeidsmarktregio. Hierdoor hebben minder mensen een bijstandsuitkering nodig en halen zij eigenwaarde uit het verdienen van eigen inkomen. In 2025 gaat de wet 'van school naar duurzaam werking'. Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid.

Armoede

We hebben als gemeente een beperkte rol bij het tegengaan van armoede. Die rol nemen we, bijvoorbeeld door meer in te zetten op schuldenpreventie. Een ander voorbeeld is dat we ervoor zorgen dat meer mensen die ervoor in aanmerking komen daadwerkelijk gebruik maken van onze gemeentelijke inkomensvoorzieningen. Vanaf 1 januari 2025 gaat de 'Participatiewet in Balans in werking'. Het doel van de wet is gemeenten meer ruimte te geven om te handelen vanuit de menselijke maat.

Zorg

Wij willen gezondheid en welzijn zoveel mogelijk bevorderen en problemen zo vroeg mogelijk oplossen. Dit doen wij het liefst door het faciliteren en ondersteunen van de eigen familie, vrienden, het dorp en laagdrempelige vormen van hulp. We streven ernaar dat mensen eerder hulp krijgen, voordat problemen ernstig worden. Dit noemen wij de 'beweging naar de voorkant'.

Om goed in te spelen om deze veranderingen willen wij meer werken in het gedachtegoed van positieve gezondheid. De aandacht gaat uit naar wat de inwoner kan en wil, en wat hun leven betekenisvol maakt; niet meer naar de klachten en het probleem.

Jeugdhulp

Bij de jeugdhulp gaat het allereerst om de jeugdige en om wat die nodig heeft. Tegelijk besteden we een groot deel van onze begroting aan die jeugdhulp. Daarom houden we deze hulp bereikbaar én betaalbaar. Ook hier richten we ons nadrukkelijk op het voorkomen van (duurdere) zorg. Net zoals we dat bij de WMO/zorg doen, nemen we diverse maatregelen om dat te bereiken. Daarbij werken we nauw samen met de scholen.

Dorpen

Hoe we met onze dorpen omgaan, staat ook in dit programma van de begroting. Nieuw dorpenbeleid wordt leidend voor de komende jaren. Daarnaast gaan we verder met de doarpstafelen (voorheen noemden we dit dorpstafels). Verder ronden de dorpen en de gemeente de actieplannen voor de dorpshuizen af.

Vluchtelingen

Nog steeds vragen zowel vluchtelingen uit Oekraïne als statushouders en vluchtelingen uit de rest van de wereld onze aandacht. De huisvesting van vluchtelingen en statushouders voeren wij projectmatig uit. Dat staat daarom in de paragraaf Projecten.

Kaderstellende documenten

Preventieagenda Opsterland 2021-2030

Beleidsnota nieuwe Wet inburgering 2022

Fryske Regiovisie Jeugd 2023

Visie complementaire ondersteuning 2023

Kadernota Dorpshuizenbeleid 2021 - 2026

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Opsterland 2023

Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Opsterland 2023

Re-integratieverordening gemeente Opsterland 2023
Verordening Hart voor de Jeugd 2024

Reguliere werkzaamheden

- Verstrekken bijstandsuitkeringen
- Ondersteuning bij re-integratie naar regulier werk of werk via Caparis
- Aanbieden jeugdhulp en andere ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen
- Aanbieden ondersteuning WMO voor ouderen, mantelzorgers e.d. (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, gehandicaptenparkeerplaats)
- Zorgen voor dagbesteding en begeleiding
- Ondersteuning bij geldzorgen en schulden
- Zorgen voor inburgering statushouders
- Zorgen voor opvang vluchtelingen Oekraïne
- Subsidiëren sociaal-cultureel werk
- Bieden welzijnswerk (jongerenwerk e.d.)
- Ondersteuning dorpen, dorpsuizen en plaatselijk belangen
- Behandeling klachten en bezwaren

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Wat willen we bereiken?

Meer inwoners zijn financieel gezond

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeenteraad stelt een beleidsnota voor minima en armoede vast

Omschrijving (toelichting)

We stellen een beleidsnota minima en armoedebeleid op. Het besteedbaar inkomen van de minima is (ook in Opsterland) de laatste jaren steeds meer onder druk komen te staan. Daarom is het belangrijk om met een visie te komen voor het beleid rondom armoedebestrijding.

We bereiden ons voor op de nieuwe wettelijke taak van basisdienstverlening voor schuldhulpverlening

Omschrijving (toelichting)

Het Rijk wil dat iedere gemeente dezelfde 'basisdienstverlening' voor schuldhulpverlening gaat aanbieden. In 2025 voeren we dit ook in bij de gemeente Opsterland. Belangrijkste punten zijn het aanbieden van een saneringskrediet, een aflostermijn van 18 maanden en het bieden van nazorg.

We continueren onze inzet met betrekking tot de communicatie over financieel gezond gedrag en de gemeentelijke inkomensvoorzieningen

Omschrijving (toelichting)

We willen stimuleren dat inwoners financieel gezond blijven. We zetten een voorlichtingscampagne op voor scholen, sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Daarnaast maken we onze hulpverlening en inkomensvoorzieningen bekend via de gemeentewebsite en onze spreekuren in de bibliotheek.

We implementeren de wetwijziging Participatiewet in Balans

Omschrijving (toelichting)

In 2025 wordt met Participatiewet in Balans een belangrijke wetwijziging van de Participatiewet ingevoerd. We implementeren deze wet. Hierdoor kunnen we als gemeente meer maatwerk bieden en meer vanuit de menselijke maat werken in onze dienstverlening voor inwoners in de bijstand.

Wat willen we bereiken?

Minder inwoners leven van een bijstandsuitkering

Wat gaan we daarvoor doen?

Caparis ontwikkelt zich verder naar een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf

Omschrijving (toelichting)

Caparis gaat zich de komende jaren ontwikkelen tot een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dat vraagt ook inzet van ons als gemeente. In 2025 gaan we als gemeente 5 extra afspraakbanen en 2 extra plekken Beschut Werk bij Caparis realiseren. Ook gaan er inburgeraars vanuit Opsterland bij Caparis participatie-uren uitvoeren, als verplicht onderdeel van hun inburgering. Daarnaast onderzoeken we in 2025 de mogelijkheden voor extra impuls gelden vanuit het Rijk voor het verstevigen van de infrastructuur voor sociale ontwikkelbedrijven, zoals Caparis. Op dit moment zijn we ook bezig met een plan van aanpak voor een pilot basisbanen via Caparis, dat begin 2025 ter besluitvorming ligt bij de gemeenteraad.

We bereiden ons voor op de implementatie van het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' en het wetsvoorstel Participatiewet in Balans.

Omschrijving (toelichting)

De invoering van de wet 'van school naar duurzaam werk' en de wet Participatiewet in Balans staat gepland voor 2025. Het kabinet wil met het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' jongeren met (een mogelijke) afstand tot de arbeidsmarkt en voortijdige schoolverlaters een betere begeleiding bieden bij de overgang van school naar werk. In het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk wordt daarvoor een aantal maatregelen voorgesteld, die de wettelijke taken van scholen en gemeenten wijzigen of uitbreiden. De te ondersteunen doelgroep kwetsbare jongeren wordt bijvoorbeeld uitgebreid van 23 jaar tot 27 jaar. Het kabinet wil met het wetsvoorstel Participatiewet in Balans de hardheden uit de huidige wet wegnemen en deze eenvoudiger, begrijpelijker en beter aansluitend maken. De aangepaste Participatiewet wil mensen meer centraal stellen, gaat uit van vertrouwen en sluit beter aan op wat mensen (aan)kunnen en nodig hebben (zoals ook nadruk op maatschappelijke participatie, dan alleen werk). Beide wetsvoorstellen moeten nog door de Eerste en de Tweede Kamer.

We intensiveren onze aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Omschrijving (toelichting)

Samen met Caparis werken we aan de talenten van de uitkeringsgerechtigden. We ontwikkelen in 2025 een traject gericht op maatschappelijke participatie en op het mensen in beweging krijgen door sport en bewegen. We zetten in op basisbanen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

We stimuleren de participatie van inburgeraars, onder andere met 16 werkervaringsplekken bij Caparis .

Omschrijving (toelichting)

Voor inburgeraars hebben we een weekvullend programma op grond van de Wet Inburgering 2021. Zij volgen taallessen via Firda of Stavoor, doen werkervaring op bij Caparis of andere werkgevers en krijgen ook maatschappelijke begeleiding via Code Hans. Het doel is dat inburgeraars in Opsterland zo snel mogelijk actief meedoen en zo snel mogelijk uitstromen naar betaald werk. We bieden ook een werkervaringsplek aan binnen onze ambtelijke organisatie.

We werken de Strategische Koers 2022-2026 voor de arbeidsmarktregio uit in meerdere uitvoeringsplannen.

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland werkt samen met onder andere onderwijspartners, zorgpartijen, UWV, de provincie en andere gemeenten. Wat we samen willen bereiken hebben we vastgelegd in de Strategische Koers 2022-2026 voor de Arbeidsmarktregio (Fryslân Werkt). In het kader van de hervorming van de infrastructuur van de arbeidsmarkt, wordt in de Arbeidsmarktregio Fryslan ook samen gewerkt aan het vormen van een regionaal werkcentrum, door het verstevigen van de samenwerking tussen betrokken partners in de regio. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan 1 regionaal loket, waar werkzoekenden en werkgevers elkaar regionaal beter kunnen vinden.

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Inwoners houden de regie over hun eigen leven en kunnen zelfstandig blijven wonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeenteraad stelt een Lokale Inclusie Agenda vast

Omschrijving (toelichting)

In 2024 is er gewerkt aan een Lokale Inclusie Agenda. In 2025 wordt het beleidsplan voorgelegd aan de gemeenteraad. De acties en actieplannen die daaruit voortvloeien worden in gang gezet.

Er wordt een beleidsnotitie over mantelzorg aan u voorgelegd

Omschrijving (toelichting)

Het mantelzorgbeleid dat in 2024 is toegezegd en wordt in 2025 voorgelegd aan de gemeenteraad.

We kopen nieuwe wmo-maatwerkvoorzieningen in.

Omschrijving (toelichting)

De contracten voor het leveren van Wmo maatwerkvoorzieningen eindigen op 31 december 2025. In 2025 worden de maatwerkvoorzieningen opnieuw ingekocht, waarbij ook de mogelijkheid van gebiedsgericht inkopen wordt onderzocht. De inkoop doen we in OWO verband. Mogelijk dat n.a.v. uitgangspunten van de inkoop, de Wmo verordening aangepast moet worden.

We voeren in 2025 een verkennend onderzoek uit naar de ondersteuning van mensen met onbegrepen gedrag

Omschrijving (toelichting)

We gaan in 2025 stappen zetten om de huisvesting en de ondersteuning van mensen met onbegrepen gedrag, te realiseren. Deze mensen worden nu vaak tijdelijk opgevangen in maatschappelijke opvang of op plekken waar permanente bewoning niet mogelijk is. Om deze groep

permanente huisvesting te bieden in een prikkelarme omgeving, is het realiseren van onconventionele woonplekken noodzakelijk.

Wij stellen een nieuwe subsidieregeling voor sociaal-cultureel werk op

Omschrijving (toelichting)

In 2025 stellen we een nieuwe subsidieregeling huisvestingskosten sociaal-cultureel werk op.

Wij stellen een uitvoeringsagenda dementievriendelijke gemeente op

Omschrijving (toelichting)

Het aantal inwoners dat te maken krijgt met dementie stijgt. We stellen in 2025 een uitvoeringsagenda op waarin concrete stappen om een dementievriendelijke gemeente te worden zijn uitgewerkt. In 2025 breiden we de bestaande Odensehuizen verder uit. In de Odensehuizen kunnen mensen met (beginnende) dementie en hun mantelzorgers terecht voor ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

Met preventie voorkomen en beperken we problemen en versterken we de zelfredzaamheid

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen in 2025 een plan van aanpak op voor GALA en voeren dat uit

Omschrijving (toelichting)

In 2025 ontvangen wij een specifieke uitkering (SPUK) voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We stellen een plan van aanpak op voor de inzet van deze middelen, die grotendeels bestaande middelen onder één noemer samenvoegen. Hierdoor versterken het GALA-plan en de huidige preventieagenda elkaar. We werken samen met de dorpen aan een lokale aanpak.

We voeren het actieplan preventie voor 2025 uit

Omschrijving (toelichting)

De omslag naar preventie is nodig om de zorg toekomstbestendig te maken. De Preventieagenda 2021-2030, met zeven actielijnen als uitgangspunt, werd in 2021 door de raad vastgesteld. Jaarlijks stellen we een actieplan preventie op, waarin we de actielijnen verder uitwerken met onze partners en inwoners. In 2025 staat het gesprek over Positieve Gezondheid met stakeholders centraal.

Thema Jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

Jeugdigen ontwikkelen zich zo goed mogelijk

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2025 geven we invulling aan het project 'Van 18- naar 18+'

Omschrijving (toelichting)

In 2025 hebben we het project 'Van 18- naar 18+' uitgevoerd. Dit project draagt bij aan een soepele overgang voor jongeren richting volwassenheid en alle verantwoordelijkheden die hierbij horen.

We geven in 2025 invulling aan de Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)-aanpak voor jeugdigen van 10 tot 18 jaar

Omschrijving (toelichting)

In 2025 voeren wij de - in 2024 bepaalde - speerpunten van OKO uit. Daarnaast levert GGD Fryslân de OKO-monitor op in het najaar 2025. De uitkomsten van de OKO-monitor en de daaropvolgende dialoogsessies zijn input voor de speerpunten in 2026.

We monitoren, evalueren, stellen bij en continueren in 2025 de samenwerking tussen het onderwijs en zorg in de aanpak 'Consulent Jeugd op school'

Omschrijving (toelichting)

In 2025 sluiten we de pilotfase van 'Consulent Jeugd op school' af, waarbinnen de consulenten Jeugd meer uren per scholen beschikbaar hebben. We onderzoeken in 2025 op welke manier deze aanpak ingebed kan worden op alle scholen in de gemeente Opsterland. Tevens werken we in 2025 volgens een gezamenlijke ondersteuningsroute (Onderwijs en Zorg) op school, waarbinnen de consulent Jeugd en ook het aanbod en mogelijkheden van het voorliggend veld een duidelijke rol hebben.

We ontwikkelen in 2025 de preventieve aanpak (Kansrijke start) door, voor kinderen tussen de - 10 maanden en 2,5 jaar

Omschrijving (toelichting)

We voeren het actieprogramma preventie jeugd uit. Onderdeel hiervan is dat we in 2025 de actielijnen van 'Kansrijke start' uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

Voor de meest kwetsbare jeugdigen en hun gezinnen is passende jeugdhulp beschikbaar

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren in 2025 de acties uit van de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Omschrijving (toelichting)

In 2025 starten we met de uitvoering van deze ontwikkelopgaven en meten we de voortgang met de monitor 'Hervormingsagenda'. Van 2023 tot 2028 pakken we knelpunten in de jeugdzorg structureel aan om het stelsel financieel houdbaar te maken. Een deel van deze opgaven is al verwerkt in de Fryske Regiovisie Jeugdhulp en het Toekomstscenario Fryslân.

We voeren in 2025 de acties uit van het actieprogramma Fryske Regiovisie Jeugdhulp 2022-2026

Omschrijving (toelichting)

In 2025 werken we aan de thema's uit het actieprogramma Fryske Regiovisie Jeugdhulp 2022-2026. We versterken de samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp met een plan voor collectieve jeugdhulp in het (S)BO en VSO. We ontwikkelen een provinciale aanpak voor beter zicht op verzuim en thuiszitters.

We voeren in 2025 de acties uit van het Toekomstscenario Fryslân

Omschrijving (toelichting)

In 2025 bereiden we activiteiten voor om in 2026 de kind- en beschermingsketen in Fryslân te versimpelen. De keten wordt gezinsgericht, eenvoudig, rechtsbeschermend, transparant en lerend ingericht. We borgen en promoten de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties, vergroten de expertise van consulenten, en implementeren de visie gefaseerde ketenzorg. Daarnaast ontwikkelen we een Serious Game om professionals te trainen in het signaleren en melden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wij evalueren in 2025 de aanpak gericht op het normaliseren van problematiek

Omschrijving (toelichting)

In 2025 evalueren we onze aanpak om jeugdproblematiek bij jongeren en ouders te normaliseren. We blijven de afspraken met externe verwijzers over het gebruik van het opvoedkwadrant van SDF voor zorgindicaties monitoren en controleren op onnodig langdurige intensieve jeugdzorg. Daarnaast evalueren en breiden we indien nodig de mogelijkheden voor vaktherapie uit als ondersteuning tussen preventie en zwaardere zorg.

Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen

Wat willen we bereiken?

In elk dorp waar nu ook een dorpshuis is, is een dorpshuisfunctie aanwezig

Wat gaan we daarvoor doen?

We faciliteren toekomstbestendige dorpshuisfuncties in de dorpen.

Omschrijving (toelichting)

In 2022 zijn voor alle dorpshuizen koersplannen opgesteld. In 2023 zijn hiervoor actieplannen opgesteld en is gestart met de uitvoering.

1. De actieplannen zijn afgerond 2025.
2. Wij hebben structureel ambtelijk overleg met ieder dorpshuisbestuur om de stand van zaken te bespreken.
3. Wij hebben een onderhoudsregeling opgesteld voor de geprivatiseerde dorpshuizen.

Wat willen we bereiken?

Wij zoeken de verbinding met de dorpen en enthousiasmeren inwoners om initiatieven te starten om hun leefomgeving te verbeteren

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2025 hebben in alle dorpen Doarpspetearen plaatsgevonden

Omschrijving (toelichting)

In 2025 organiseren we Doarpspetearen in de resterende 7 dorpen. In 2024 hebben wij hier een start meegemaakt. De Doarpspetearen heetten voorheen Dorpstafels. De Doarpspetearen zijn gesprekken met inwoners over de ontwikkelingen in hun dorp.

Wij continueren de subsidieregeling Dorpsbudgetten

Omschrijving (toelichting)

De Plaatselijke Belangen ontvangen Dorpsbudgetten. Hiermee kunnen zij naar eigen inzicht projecten en activiteiten ondersteunen die de leefbaarheid in het dorp versterken en inwonerparticipatie vergroten.

Wij ondersteunen minimaal 15 inwonersinitiatieven met een financiële bijdrage vanuit de subsidieregeling Foar ús Doarp

Omschrijving (toelichting)

Foar ús doarp is een subsidieregeling voor initiatieven die als doel hebben: het stimuleren van leefbaarheid en/of sociale samenhang in buurten, wijken of het dorp. We brengen de subsidieregeling onder de aandacht via de nieuwsbrief 'Nijs foar en út de doarpen'.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
		2020	2021	2.022	2023	2020	2021	2.022	2023
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	638	653	654	680,2	796	805	825	836,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	1%	*	1%	1%	1%	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	4%	4%	4%	*	6%	6%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	3%	2%	2%	*	2%	2%	1%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69%	71%	1	73,3%	70%	70%	1	7310,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	379 ^	292	258,2	242,8	460^	431	366,7	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	172,6	183,4	206,8	206,1	202,0	197,7	197,7	191,5
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	10,2%	9,6%	11,1%	11,9	11,9%	10,5%	13,2%	13,5
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,7%	1,7%	1,4%	1,5	1,2%	1,2%	1,2%	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,3%	0	*	0,4%	0,3%	0	*
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	610	610	610	600	700	649	700	700

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron:

www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 17 juli 2024

^ De daling van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2020 wordt veroorzaakt door het beroep op de (tijdelijke) TOZO regeling.

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van de reserves van programma 6 meegenomen.

Exploitatie	Real. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	MJB 2026	MJB 2027	MJB 2028
x € 1.000		(incl wijz.)				
Lasten	40.395	45.681	44.096	40.422	40.322	40.241
Baten	10.970	14.693	13.060	10.108	9.983	9.983
Saldo voor bestemming	-29.425	-30.987	-31.035	-30.314	-30.339	-30.258
Mutaties reserves						
Lasten	310	30	30	30	30	30
Baten	366	308	80	-	-	-
Saldo na bestemming	-29.369	-30.709	-30.985	-30.344	-30.369	-30.288

Specificatie per taakveld

x € 1.000	Begr. 2024	Begr. 2025	Mut B24<->B25
	(incl wijz.)		
Lasten			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.044	5.498	-1.546
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorziening Intergraal	1.080	835	-245
6.3 Inkomensregelingen	11.445	11.441	-4
6.4 Begeleide participatie	3.523	3.410	-112
6.5 Arbeidsparticipatie	1.347	1.282	-65
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.200	1.200	-
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	3.129	3.129	-
6.712 Begeleiding (WMO)	1.925	1.925	-
6.713 Dagbesteding (WMO)	1.150	1.150	-
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	6.924	7.324	400
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	850	850	-
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.000	1.000	-
6.792 PGB Jeugd	550	550	-
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	7	7	-
6.821 Jeugdbescherming	700	700	-
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	3.613	3.420	-193
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	193	374	181
	45.681	44.096	-1.585
Baten			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.578	3.173	-1.404
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorziening Intergraal	50	-	-50
6.3 Inkomensregelingen	9.407	9.407	-
6.5 Arbeidsparticipatie	54	-	-54
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	230	230	-
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	375	250	-125
Totaal Baten	14.693	13.060	-1.633
Saldo voor bestemming	-30.987	-31.035	-48
Stortingen reserves	-30	-30	0
Onttrekkingen reserves	308	80	-228
Totaal mutaties reserves	278	50	-228
Saldo na bestemming	-30.709	-30.985	-276

Toelichting op de financiën

Algemeen:

Nieuwe taakvelden jeugd en WMO

Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een verfijnde lv3-indeling voor Jeugd en Wmo. Deze nieuwe indeling heeft tot knelpunten geleid bij veel gemeenten, vooral op het terrein van Jeugd. Daarom hebben VWS, BZK en VNG gewerkt aan een aangepaste lv3-indeling voor Jeugd en Wmo per 2025.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Om de totale uitgaven voor Jeugd en Wmo inzichtelijk te krijgen en meer inzicht te krijgen in het zogenoemde voorliggend veld, is ervoor gekozen om de uitgaven aan de toegang en eerstelijnsvoorzieningen apart voor Jeugd en Wmo uit te vragen. Voorheen stonden deze uitgaven in taakveld 6.2.

Jeugd

Eén van de knelpunten van de indeling op het terrein van Jeugd was dat gemeenten hun kosten niet goed konden toedelen aan deze taakvelden. Bij de nieuwe indeling is daarom gekozen voor een hoger abstractieniveau. Daarbij is aangesloten bij de categorieën van de CBS-beleidsinformatie Jeugd (jeugdhulp zonder verblijf, jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming, jeugdreclassering, pgb). Daarnaast wordt specialistische zorg op lokaal, regionaal en/of landelijk niveau inzichtelijk.

Het saldo van dit programma is in 2025 € 276.000 nadeliger dan in 2024.

Lasten

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: de lasten zijn in 2025 € 1.546.000 gedaald.

In 2024 waren kosten begroot voor:

- De opvang van ontheemden uit Oekraïne (€ 4.1 mln). Voor 2025 is hiervoor € 2,8 mln opgenomen. Deze daling van € 1,3 mln geeft bij de baten een tegengesteld effect.
- De regiodeal ZO Friesland (€ 53.000, VJR). De baten geven een tegengesteld effect.
- De uitvoering van de Welzijnsnota (€ 55.000, VJR2024).

Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen: de lasten zijn in 2025 € 245.000 gedaald.

In 2024 waren kosten begroot voor:

- Het versterken van de lokale gemeentelijke toegang (€ 195.000, PPB2021).
- De inzet van een Wijk-GGD-er (€ 50.000). De baten geven een tegengesteld effect.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: de lasten zijn in 2025 € 4.000 gedaald.

Dit taakveld bevat geen mutaties groter dan € 50.000.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie: de lasten zijn in 2025 € 112.000 gedaald.

- In 2025 wordt een uitstroom verwacht van werknemers SW bij Caparis,

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie: de lasten zijn in 2025 € 65.000 gedaald.

- In 2024 waren kosten begroot voor de ESF+regeling (Europees Sociaal Fonds) (€ 54.000). De baten geven een tegengesteld effect.

Taakveld 6.751: de lasten zijn met € 400.000 gestegen.

- In 2025 is er voor € 450.000 aanvullende lasten jeugdzorg opgenomen. Na 2025 zijn deze extra middelen niet nodig vanwege aanvullende maatregelen op beleid en uitvoering.

Taakveld 6.91 en 6.92 Coördinatie en beleid Wmo en Jeugd: de lasten zijn in 2025 per saldo € 12.000 gedaald.

- Deze mutatie is het gevolg van de nieuwe taakvelden voor Wmo en Jeugd.

Baten

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: de baten zijn in 2025 € 1.404.000 gedaald.

- De baten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne zijn in 2025 lager begroot (€ 1,3 mln.).
- In 2024 waren baten begroot voor de regiodeal ZO Friesland (€ 53.000, VJR).

Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen: de baten zijn in 2025 € 50.000 gedaald.

- In 2024 is een subsidie toegekend voor een Wijk-GGD-er (€ 50.000).

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie: de baten zijn in 2025 € 54.000 gedaald.

- In 2024 waren baten van de ESF+geldten begroot (€ 54.000).

Taakveld 6.811 Beschermd Wonen: de baten zijn € 125.000 gedaald.

- Deze mutatie is het gevolg van de overheveling van cliënten van Beschermd Wonen (BW) WMO naar BW WLLZ en de aanpassing van de landelijke budgetten.

Reserves:

In 2025 wordt € 30.000 in de reserve Verbouw Dorpshuizen gestort en € 80.000 wordt onttrokken voor extra inzet voor taken op het gebied van participatie.